మంచం కింద మరచెంబు

మనుష్యులలో పంచలు కట్టుకునేవారి దగరున్నుంచి పంట్లాములు వారివరకూ. వున్నారు స్త్రీలలో పరికిణీలనుంచి పట్టు చీరలు కట్టేవారి వరకూ వున్నారు. అలాగే మరచెంబుల్లోనూ నానాజాతులవీ వుంటూ వస్తున్నాయి, కొన్ని వెండివీ, కొన్ని కంచివీ మరికొన్ని ఇత్తడివీ సత్తువీ స్టీలువీ కూడా వస్తున్నాయి. చెంబు అనేది అంతర్థానమయితే దాదాపు తెలుగు జీవితం తాలూకు మంచి జ్ఞాపక వస్తువు మనకు లేకుండా పోయి నట్టే.

'అమ్మాలూ మరచెంబు పటికెళ్లు,'- 'అయ్యో మరచెంబు దిగిందో లేదో చూసుకోండ్రరా—ఈ మరచెంబుతో నీళ్లు తెచ్చి పెడతారా"—యిటు వంటి అనేకనేక డైలాగులు మనకు మనకు మరి వినిపించవు.

మరచెంబు వుండాలా అక్కర్లేదా అనేదియిప్పుడు టుబీ ఆర్ నాట్ టుబీ అన్న క్వశ్చను. మరచెంబుతో నీళ్లు తీసుకుని కథానాయిక పడక గదిలో ప్రవేశించును. మరచెంబుల్లో గుండ్రటివి వున్నాయి. పలక లవీ వున్నాయి. క్రింద సన్నగా పైన పొడుగ్గా వయ్యారంగా నిలబడేవి వున్నాయి. మాయింట్లో వెనక మరచెంబుకు తేలుకుట్టింది. డోంట్ లాఫ్ టేకిట్ సీరియస్లీ. మరచెంబులకే కాదు మంచినీళ్ల బిందెలకు కూడా తేలు కుడితే కన్నం పడిపోవాల్సిందే. మా గ్రాండ్ మదర్ చెప్పింది. తేలు

కంచు చెంబునుగాని ఇత్తడి చెంబునుగాని కుట్టగలదా అన్నది శాస్త్రజ్ఞులు తేల్చ. వలసిన ప్రశ్న కథకులు రచయితలు దీనిని తేల్చజాలరు. తేలును మనం కంచు చెంబులో పడవైచి దానికి ఆహారం మివ్వకుండా ఒకరోజు కంచు చెంబు యాత్రికునిలా దాని సందులో మసలనిస్తే అది కంచెంబును కసిదీరా కుట్టును, కుట్టకపోతే శాస్త్రజ్ఞుడే గెల్చును. కవి యూహ తల్ల క్రిందులగును. మాచిన్నప్పుడు మేము తేలుకు కొండె కత్తిరించి దానిని తాడుకట్టి అగ్గిపెట్టెను అలమరలో పెట్టి దానిని ఎవరు తీస్తారా అని చూస్తూ నిరీక్షణలో గంటలకు గంటలు గడిపేవాళ్ళం. నాకెప్పుడూ తేలు కుట్టలేదు. మా వారికి బోర్ల పడుకుని చదువుకుంటూ వుండగా పైనుంచి రాలి మెడమీద త్రోసివేయబోగా చేతిమీద ఒక్కసారే రెండుచోట్ల కుట్టింది. అప్పుడు ఇగ్నీషియా టూ హండ్రడ్ వేసుకోగా మావారు చిరు నవ్వులు నవ్వుతూ చాపమీద లేచి నిలబడ్డారు. తేలు కుట్టిన తరువాత చిరునవ్వు నవ్వుతూ లేచి నిలబడాలంటే ఇగ్నీషియా టూ హండ్రడ్ పొటెన్సీ వాడండి. మీకు తేలు కుట్టలేదా అయితే మీ ఖర్మ. మీరు నవ్వకండి మరచెంబుకు కుడితే నువలమ కుట్టినట్లే. మరచెంబులో నీళ్ళు కారి పోతాయి. అక్కడ సున్నిపిండో చింతపండో నబ్బుముక్కో పెట్టాలి.

మరచెంబుని మూడు భాగాలుగా చేయవచ్చు. ఒకటి మూత. దీనినే మరమూత. మరచెంబు మర అని కూడా అంటారు. ఈ మూతపైన పట్టుకునే హాండిల్ వుంటుంది. అది వూడిపోతే మరచెంబు అప్పుడు నాలుగు భాగా లవుతుంది. మరచెంబులో చిన్నగ్లాసు వుం టుంది. అది ముద్దొస్తూ వుంటుంది. సరిగా తోమకపోతే కిలం పట్టి ఆకుపచ్చ కలర్‌లో దర్శనమిస్తుంది. ఇకపోతే మరచెంబు లోపలా బయటా అని ఒకేశాల్తికి రెండురూపాలు. పనిచేసేది పైన తోవితేలోపల తోమదు. పైనదాసీది, లోపల మనమూ మరచెంబును తోముకోవాలసిరూలు. వేలుపెడితేచెంబులో లోపలజిగురు జిగురుగా అంతర్భాగము తీగలు సాగితే ఆ మరచెంబును కొబ్బరి పీచుతోగాని బీరకాయపీచుతోకాని తోమాలి. అలా చేయక పై పైన త్రోమి శుభ్రపరుస్తూ వుంటే లోపలంతా ముందు పల్చబడి తర్వాత నల్లగా అయిపోతుంది. అందులో ఏం వేసినా హాలా

సాలమైపోతుంది. మరచెంబు ఎప్పుడూ ఆడవారి చేతికే శోభనిస్తుంది. అది చేతిలో వున్నంత సేపూ పర పురుషుడెవరూ ధైర్యంచేసి మనకేసన్నా చూడడు. మరచెంబు విసిరేస్తే సొట్టలు పడిపోవచ్చుగాక. ఎటువంటి మొహమైన (పేలిపోతుంది, ఆత్మ సంరక్షణార్థం మరచెంబు ఒక అత్యవసరమైన ఆయుధం. ఈ మరచెంబు మూత లోపలి గ్లాసు యివి రెండూ ఎప్పుడు కనపడవు. మేం ఒహప్పుడు వెండి మరచెంబుకు మూతెందుకని అది చెరిపించి మా పాపకు పట్టాలు ఉగ్గగిన్నె, పాల

చెంబు చేయించాము. ఒక పట్టా పోయింది. పాల చెంబుకి కొమ్ము విరిగింది. ఉగ్గు గిన్నె కాకెత్తుకు పోయింది. దీని మొహం తగలెయ్యా అవన్నీ చెరిపించి మరోపత్తులాలు వేసి మావారికి పలకల వెండిగ్లాసుకొని పుట్టిన రోజునాడు బహూకరించాను. మజూరి పదహారూపాయలయినందుకు వారు మూతి ముడుచుకున్నారు. ఒక మరచెంబు మనింట్లో వుండే ఎన్ని సరదాలైనా తీర్చుకోవచ్చును. అది చెరిపించి మళ్ళీ చెరిపించి ఎన్నైనా చేయించుకోవచ్చు. కొంచెం మజూరీ దగ్గరే మనకూ అయ్యగారికి బెడిసి కొట్టవచ్చు

పడగదీలో పందిరిమంచం వుంటుందిగదా.

(20)

ఆ మంచంక్రింద కూజా బిందెతో నీళ్ళు పెట్టుకోముగదా, వెనకటి కోమారు "మంచం క్రింద మరచెంబు అందుకోవే" అంటే నిద్రకళ్ళతో మంచంమీంచి వంగబోయి నేలమీదకు బోర్లపడ్డాను, ఇటువంటివి జరగ కుండా తరవాత్తరవాత కిటికీలో మరచెంబు పెట్టడం ప్రారంభించాను. కాని మర తిప్పకుండా గ్లాసు అందులో వేసి వుంచటం వలన నిద్రలో మావారొకసారి చెంబుని తన్నేశారు. పక్కంతా తడిసిపోయింది. వర్షం వచ్చిందా అని మాకు అనుమానంవేసి రేప్రొద్దున పక్కింటి వాళ్ళని అడి గితే తెలిసిపోతుంది. లెమ్మని మళ్ళీనిద్రపోయాము. ఆనీళ్ల వరుపులోంచి యింకి పరుపుకింద పెట్టిన పేరంటానికి కట్టుకుని వెళ్ళవలసినపట్టుచీరకాస్తా తడిసిపోయింది. సరే ఏంచేస్తాం— ఆమర్నాడు పరుపుని దిళ్ళను తీసికెళ్లి డాబామీద ఎండలో ఆరేశాం. పక్కవాళ్ళని ఏమండి నిన్నరాత్రి వర్షం కురిసిందా అని అడిగాం. లేదమా అంది. ఆవిడ నవ్వుతూ ఆవిడనిజం చెప్పటం లేదేమోనని మావార్ని మొగవాళ్ళని కనుక్కోండి అనిమోచేత్తో పొడిచాను. ఆయన షర్టువేసుకుని అలా వీధిలోకెళ్ళొచ్చి నిన్నరాత్రి వర్షం కురిసిందని ఎవరూ చెప్పటంలేదే అన్నారు బిక్కమొగం వేసుకుని, ఈ లోకంలో ఏవరూ నిజంపలకరు అందుకని ఆరోజునుంచీ మరచెంబు కాళ్ళ దిక్కు, కిటికీలో పెట్టకుండా మంచం క్రింద పెడుతూవచ్చాను. కొంచెం ఎత్తుగా పీటవేసి ఆపీటమీద మరచెంబు పెట్టాక "అది చేతికం దేలా పెట్టాలే" అన్నారు మావారు. చేతికందేలాపెడితే దాన్ని నిద్దట్లో చేత్తో తోసెయ్యచ్చు. చేతికందకుండా పెడితే నేను అది తీయబోయి నిద్దట్లో బోర్లపడవచ్చు కిటికీలో పెడితే వర్షం వచ్చిందో లేదో తెలుసు కుందుకు సోదికెళ్ళాలి. ఇన్ని చిక్కు సమస్యలతో మంచంక్రింద మర చెంబు నన్ను నానాయాతన పెట్టింది. రైల్లోనూఅంతే మరచెంబుని ఏంత సేపని ఒళ్ళోపెట్టుకు కూర్చుంటాం. పక్కన పెడితే యిటూ అటూ కదిలినప్పుడు గుచ్చుకుంటుంది. క్రిందపెడితే రైలుకుదుపుకి అది తిరగ బడి నీళ్ళన్నీకారిపోయి పక్కవాళ్ళ బెడ్డింగ్ క్రిందకు చేర్తాయి. మరచెం బును ఏక్కడ పెట్టాలి, ఎలా పట్టుకోవాలి. ఏవరు పట్టుకోవాలీ అనేవి చాలా కఠినమైన ప్రశ్నలు.

ప్రయాణాల్లో మరచెంబులు పోతూవుంటాయి. పోతే పరవాలేదని వూరుకోగలమా? మరచెంబు చుట్టూవున్న జ్ఞాపకాలు మనల్ని మరీ మరీ బాధించి వేధించి చంపుతాయి, మరచెంబు మూతితో వక్కలు కొటొచ్చు. కొబ్బరిచెక్క కొబ్బరి ముక్కలు తినొచ్చు. మర్చిపోయాను, బోయినాలకు ఏవరింటికేనా వెళ్లినప్పుడు మరచెంబులో బూర్లు, లడ్డు కుక్కుకుని రావచ్చు.

మా యింట్లోయిపుడు వెండి మరచెంబులేదు. నాకు టైఫాయిడ్ వచ్చినప్పుడు దానికి కాళ్ళొచ్చి యింట్లోంచి నడిచి వెళ్లిపోయింది. మళ్ళీ మళ్ళీ కొనుక్కోలేముకదా— అప్పుడు నాపెళ్ళికి పెట్టిన ఆ వెండి మరచెంబు ఆ వెర్రిముండ యిప్పుడు ఎవరి మంచం క్రిందవుందో గదా అని అనిపించినపుడు నాకళ్ళు చెమ్మగిల్లుతాయి. అప్టారాల్ చెంబు—కాని చెంబుచూట్టూ ఎంత జీవితం తిరిగింది? చెమ్చాల గురించి మరోమాటు చెప్తాను.